

פרשת בא

גורמים אלה מאפשרים ריבוי טבעי עצום של הארבה. במצב כזה כל נקבה מטילה כ-150 ביצים (לעומת כ-40 בשנה רגילה). הקרקע הלחה והרכה משמשת מקום מתאים להטלת הביצים ושרידות הביצים בה גבוהה (בשנים רגילות, חלק ניכר מהנקבות לא מוצא קרקע מתאימה להטלת הביצים).

מספר שנים גשומות רצופות גורמות לפיצוץ אוכלוסין ולהיעדר מזון במקום המגורים. אז, מתחילה תופעת הארבה. חגבי הארבה מסוגלים לאכול מדי יום, כמות מזון כמשקל גופם. החגבים כעת הם בעלי צבע שונה (חום) והתנהגות שונה (נוודים) יחד בלהקה במקום לחיות לבד). הם מתחילים לחפש מקום מגורים חדש, תחילה בצעידה, אך מהר מאד בתעופה עם כיוון הרוח. הם נעים במהירות של עד 20 קמ"ש, מעל 100 ק"מ ביום. בדרכם, הם מחסלים את כל הצמחייה, שדות ושטחים חקלאיים ובכך הם מסיבים נזק עצום לחקלאות.

לסיכום: עוצמתה של מכת הארבה שלקו בה המצרים, מעסיקה את המדע וחוקריו עד ימינו אלה. גם כיום חשופים אנו לנזקי של הארבה לחקלאות ולמזוננו של האדם. לפני מכת הארבה מוסר הקב"ה למשה מסר נוסף למטרת המכה: "למען תספר באזני בנך ובן בנך... וידעתם כי אני ה'". גם כיום כשאנו מתבוננים בתופעות טבע יוצאות דופן צריכים אנו תמיד לזכור מי המנווט והאחראי לתופעות אלה בעולם ומה עומד מאחוריהן: "וידעתם כי אני ה'".

"ויעל הארבה על כל ארץ מצריים... ויאכל את-כל-עשב הארץ ואת כל-פרי העץ" (שמות י', י"ד-ט"ו). הקב"ה שולח "רוח הקדים" המניעה להקות ארבה ענקיות, שבמעופן מכסות את כל הארץ: "ויכס את-עין כל-הארץ, ותחשף הארץ". בהמשך מתואר גם הנזק ההרסני: "ויאכל את-כל-עשב ואת כל-פרי העץ". בכדי להמחיש את עוצמת המכה מוסיפה התורה: "לא-היה כן ארבה כמהו, ואחריו לא יהיה-כן". לאור נזקי להקות הארבה המתרחשים גם בשנים אלה - בעיקר באפריקה, ניתן לומר כי מכה זו מלווה אותנו עד היום.

אם כן, מה המיוחד בארבה, המחריב כל חלקה טובה, שגם כיום אנו מתקשים להתמודד עם נזקיו? הארבה הינו שם כללי לתופעה המתרחשת על ידי מספר מינים מצומצם של חגבים. בתופעת הארבה, החגבים מתאגדים ללהקות ענק (נחיל) היכולה למנות מאות מיליוני פרטים, הנוודים למקומות אחרים,

בגלל היעדר מזון במקום מוצאם. מאחר והחגבים הם צמחוניים, הם גורמים להשמדת הצמחייה (גם החקלאית) בכל מקום אליו הם מגיעים. מתוך 11,000 סוגי החגבים המוכרים כיום, תופעת הארבה מופיעה רק ב-12 מינים. בישראל מוכרים שני מיני חגבים היוצרים תופעה זו כשהמוכר וההרסני ביניהם הוא של הארבה המדברי, *Schistocerca gregaria*.

בדרך כלל חגבי הארבה חיים באופן יחידאי (בודד) ואינם מסיבים נזק רב. מקובל לחשוב שבעקבות גשמי חורף עזים מסיבתם הטבעית המדברית, נוצרת צמחייה עשירה וקרקע לחה. שני